

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/589/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2712204593
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2712204593.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a členov senátu: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Martin Holič, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený advokátskou spoločnosťou: Tomáš Kušnir, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, proti odporcovi: Y. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. č. XXX, o zaplatenie 2.115,93 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Skalica, č.k. 3C/197/2012-131 zo dňa 22. decembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Súd odporcovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom napadnutým odvolaním prvostupňový súd návrh zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 365, § 387, § 397, § 497 Obchodného zákonníka, § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, § 54 ods. 1, 2, § 100 ods. 1, § 101, § 524 ods. 1 a 2, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. a), b) a § 4 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako i § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, § 3 ods. 1 Nar. vlády 586/2008 Z.z., § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, vecne tým, že vykonaným dokazovaním súd zistil, že návrh nebol podaný dôvodne. Navrhovateľ uzatvoril s odporcom zmluvu o úvere č. 0251890095 dňa 05.02.2003 s konečnou lehotou splatnosti úveru dňa 20.01.2008. Zo zisteného stavu veci súd vyvodil ten právny záver, že v konaní je potrebné ex offo prihliadnuť na premlčanie uplatneného nároku. Pri posudzovaní premlčania súd aplikoval ustanovenie § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je premlčacia doba tri roky. Úpravu premlčania obsahuje tiež Obchodný zákonník, podľa ktorého je premlčacia doba štvorročná. I keď účastníci uzavreli zmluvu o úvere podľa Obchodného zákonníka, ktorá ako typ zmluvy je absolútnym obchodom, zároveň táto zmluva spadá pod úpravu spotrebiteľských zmlúv podľa Občianskeho zákonníka, ako i zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Úprava o premlčaní v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka je úpravou nevýhodnejšou pre spotrebiteľa a zhoršujúcou jeho postavenie, preto ju súd na predmetnú vec neaplikoval. S Obchodným zákonníkom je totiž spojená dlhšia štvorročná premlčacia doba (ktorá má práve pre stranu v postavení dlžníka v danej veci aj spotrebiteľa rozhodujúci význam, keďže jemu vzniká dlh a z neho povinnosť na majetkové plnenie, ktoré je predmetom premlčania), v porovnaní s kratšou premlčacou dobou v Občianskom zákonníku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25.01.2011 sp. zn. 5M Cdo 20/2009). Použitie úpravy o premlčacích dobách podľa Obchodného zákonníka na ochranu spotrebiteľa neprichádza do úvahy, pretože je v ňom zakotvená dlhšia (štvorročná) premlčacia doba, ktorá zvyšuje ochranu veriteľa a naopak predlžuje stav neistoty spotrebiteľa, že by veriteľ od neho mohol niečo úspešne žalovať. Súd tak postupoval podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, kedy sa ustanovenia o spotrebiteľských

zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom, tzn. že súd na právny vzťah, ktorého účastníkom je spotrebiteľ použil prednostne ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. V zmysle § 103 Občianskeho zákonníka premlčacia trojročná lehota v tomto prípade začala plynúť odo dňa 21.01.2008 (deň nasledujúci po splatnosti) a uplynula dňa 21.01.2011. Návrh na súd podal navrhovateľ dňa 29.06.2012, teda po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty, preto bolo potrebné premlčaný návrh navrhovateľa ex offo ako nedôvodný v celom rozsahu zamietnuť. Súd dodáva, že aj keby súd na daný stav aplikoval ustanovenia Obchodného zákonníka o štvorročnej premlčacej lehote, bol by nárok navrhovateľa uplatnený v tomto konaní premlčaný.

Čo sa týka Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 01.07.2009 pre jej platnosť sa vyžaduje, aby nebola v rozpore so zákonom. Dohoda o uznaní dlhu musí zodpovedať všetkým náležitostiam platného právneho úkonu, najmä musí byť určitá a zrozumiteľná a v zmysle § 40 ods. 3 OZ v nadväznosti na § 558 OZ má byť právny úkon písomného uznania dlhu podpísaný konajúcou osobou. Po oboznámení sa s listinou súd vyvodil záver, že dohoda je neplatná v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre nedostatok vôle odporcu. Samotná dohoda je vopred navrhovateľom vypracovaný štandardizovaný formulár, uznanie dlhu odporcom súd vyhodnotil ako neplatný právny úkon, nadiktovaný dodávateľom spotrebiteľovi do „Dohody“, ktorý sa podľa § 39 OZ prieči dobrým mravom. Odporca pri výsluchu uviedol, že dohodu podpísal vonku pred domom za podmienok, kedy mu bolo zo strany navrhovateľa hrozené okamžitým vymáhaním celého dlhu, s tým, že v čase podpisu dohody nemal vedomosť o tom, či a koľko dlží na základe zmluvy o úvere. Uznanie dlhu odporcom súd považoval za právne neúčinné, pretože odporca nemal vedomosť o následkoch uznania dlhu, ktoré je zakomponované do Dohody o uzavretí splátkového kalendára. Navrhovateľ pri uvedenej dohode použil nekalú obchodnú praktiku, kedy zastrašil odporcu, sľúbil mu zaslanie splátkového kalendára, čo nedodrжал. Navrhovateľ sa spoliehal na to, že bežný spotrebiteľ ako odporca nepozná význam premlčania a uznania premlčaného dlhu, ani význam ďalších dojednaní, ktoré podpisom dohody prijíma. Podľa § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely cit. zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lesť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody. Podľa § 7 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Podľa názoru tunajšieho súdu postup navrhovateľa v prejednávanej veci je jednoznačne nekalou obchodnou praktikou a ako taký je hrubo rozporný s dobrými mravmi. Dohodu spísal manažér zo spoločnosti EOS KSI Slovensko, s.r.o. ,Kollár, tiež výšku splátky dopísala do dohody osoba konajúca za navrhovateľa, odporca podľa jeho výpovede nič nedohadoval a neobdržal ani splátkový kalendár podľa prísľubu navrhovateľa. Z tvrdenia odporcu mal súd preukázané, že navrhovateľ odporcovi neuviedol, aký dlh, v akej výške uznáva a z čoho dlh pozostáva, teda či uznáva aj nejaké úroky alebo poplatky prípadne úroky z omeškania, navrhovateľ neuviedol z čoho pozostáva príslušenstvo pohľadávky a čo predstavujú náklady na inkasné konanie a ako navrhovateľ dospel k výsledným vyčísleným sumám, čo znamená premlčanie a čo je to rozhodcovská doložka. Zámer navrhovateľa dosiahnuť vymožitelnosť pohľadávky podpísaním dohody súd vyhodnotil ako nekalú obchodnú praktiku so záverom, že pri podpísaní dohody boli naplnené zákonné znaky inštitútu o nekalej obchodnej praktike, a to nedostatok odbornej starostlivosti na strane navrhovateľa a využitie takej obchodnej praktiky zo strany navrhovateľa, ktorá podstatne narušuje ekonomické správanie sa druhej strany ako priemerného spotrebiteľa a preto súd uvedenú dohodu posúdil ako neplatný právny úkon.

Vzhľadom k zamietnutiu návrhu pre premlčanie uplatneného nároku navrhovateľa, súd sa nezaoberal neprijateľnými podmienkami zo zmluvy o úvere.

O trovách konania súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. V sporovom konaní účastníkov bol úspešným odporca, ktorému ale súd nepriznal právo na náhradu trov konania, keďže odporca výslovne uviedol, že si trovy konania neuplatňuje, práva na ne sa vzdal.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhovateľ a navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle § 220 O.s.p. ho zmenil tak, že vyhovie návrhu navrhovateľa, resp. v zmysle § 221 ods. 1 a 3 O.s.p. ho zruší a vráti súdu prvého

stupňa na ďalšie konanie, pričom si zároveň uplatnil náhradu trov v prvostupňovom i odvolacom konaní, ktoré v odvolaní aj vyčíslil.

Odvolanie podal z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočného zistenia skutkového stavu. Ako prvé namietal, že odporca dňa 01.07.2009 podpísal dohodu o uznaní záväzku, prostredníctvom ktorej uznal svoj záväzok voči navrhovateľovi vzniknutý zo zmluvy o úvere č. 0251890095 so spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a.s., čo do dôvodu a výšky a zaviazal sa splatiť svoj záväzok. Predmetná dohoda spĺňa všetky náležitosti, ktoré zákon vyžaduje pre platnosť uznania dlhu zo strany dlžníka, teda má predpísanú formu, vyplýva z nej dôvod vzniku pohľadávky, výška pohľadávky a prísľub dlžníka tento dlh zaplatiť. Obsahom dohody je uznanie dlhu zo strany odporcu ako právny inštitút zakotvený v Občianskom zákonníku, pričom právnym následkom uznania práva, ktorý nastáva priamo zo zákona, je prerušenie plynutia premlčacej doby, tzn. že doba, ktorá dovtedy uplynula sa stáva právne bezvýznamnou a začne plynúť nová 10 ročná premlčacia doba a to priamo zo zákona. Podpisom dohody o uzavretí splátkového kalendára došlo k naplneniu ust. § 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka. Zdôraznil obsah dohody, predovšetkým jej záverečnú časť, kde je uvedené, že osoby uvedené v bode 1.2 alebo 1.3 tejto dohody vyhlasujú, že majú vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Zároveň zdôraznil, že ku dňu podpisu dohody nebol nárok navrhovateľa premlčaný. Poukázal na ust. § 558 Občianskeho zákonníka a opätovne vyslovil názor, že podpisom tejto dohody odporca prejavil vôľu záväzok splniť, čo je zároveň v jeho záujme, pretože po jeho splatení nebude figurovať v databázach neplatičov. Predmetná dohoda neobsahuje žiadne zložité ani zavádzajúce právne formulácie. Namietal, že aj ochrana spotrebiteľa má svoje medze a v žiadnom prípade ju nemožno chápať ako ochranu ľahkomyselnosti a nezodpovednosti spotrebiteľa (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 23 Cdo 1201/2009 a komentár Občianskeho zákonníka I. vydanie, Praha, C.H.Beck, 2008). Daným prístupom dochádza k popretiu procesnej zásady rovnosti účastníkov a k neprimeranej ochrane spotrebiteľa vedúcej k úplnému zbaveniu zodpovednosti spotrebiteľa za plnenie svojich povinností. Konanie odporcu nemožno považovať za morálne a čestné a preto nemožno súhlasiť s tým, resp. je absurdné, aby takémuto konaniu bola zo strany súdu poskytnutá ochrana. V ďalšom poukázal na rozhodnutie iných krajských súdov, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/35/2013, Krajského súdu v Nitre 6Co/252/2013 a pod.

Ako druhý odvolací dôvod uviedol, že pre úplnosť pokiaľ by súd predmetný úverový vzťah posúdil podľa ustanovení Obchodného zákonníka, následne aj účinky dohody je potrebné vyhodnotiť v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka.

Ďalej nesúhlasil s tým, že súd na daný prípad aplikoval ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Poukázal na Nález Ústavného súdu SR z 24.05.1995, PL. ÚS 16/95, ďalej Nález ÚS SR z 03.03.1996, PL. ÚS 36/1995 ako aj na čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR. Tiež argumentoval Nálezom ÚS SR z 08.03.2011, III. ÚS 346/06-42. Prejavil, že zastáva názor, že aplikáciou ust. § 5b ZoOS dochádza k značnému narušeniu princípov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 1 ods. 2 Ústavy SR, k porušeniu zákazu diskriminácie, k porušeniu čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, k porušeniu ochrany pred svojvoľným zásahom štátnej moci zakotvanej v čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, k narušeniu práva na majetok a ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR ako aj ustanovení Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj k porušeniu zásady rovnosti účastníkov súdneho konania garantovanej čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd. Právna úprava platná v Slovenskej republika do 30.04.2014 umožňovala spotrebiteľom brániť sa proti pohľadávke uplatnenej po uplynutí premlčacej doby vznesením námietky premlčania. Za účelom zvýšenia ochrany spotrebiteľa bol a prijatá zmena obsiahnutá v § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa, v ktorom prikázala orgánom rozhodujúcim o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy vrátane súdov ex offo prihliadať na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi vrátane jeho premlčania alebo inú prekážku a to bez stanovenia jasných pravidiel obsiahnutých v prechodných ustanoveniach, ktoré by zabezpečili plynulý prechod z doposiaľ platného a účinného režimu právnej úpravy do ich nového režimu. Aplikáciou ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa na prebiehajúce súdne konanie bez ohľadu na to, za akého právneho stavu došlo k nadobudnutiu pohľadávok veriteľom a za akého právneho stavu došlo k podaniu návrhu na začatie konania, došlo k zotretiu princípu právnej istoty, ako jedného zo znakov právneho štátu, ktorého súčasťou je aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci a závažnému zásahu do majetkových práv veriteľa. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhovateľ si v konaní uplatnil svoj nárok žalobným návrhom zo dňa 19.06.2012, doručeným súdu dňa 29.06.2012, pričom predmetné ustanovenie nadobudlo účinnosť až 01.05.2014, navrhovateľ nemôže súhlasiť s rozhodnutím súdu a právnym posúdením veci.

Odporca odvolanie nepodal, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. c) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa tak vo veci samej, ako i v časti o náhrade trov konania je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky na jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody, s prihliadnutím na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či v danom prípade boli splnené podmienky pre nepriznanie žalobou uplatneného nároku navrhovateľovi z dôvodu jeho premlčania.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľom tvrdeného nároku, ktorý v potrebnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p., odvolací súd odkazuje na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchyliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

Z obsahu spisu bolo zistené, že navrhovateľ nadobudol pohľadávku od veriteľa Slovenská sporiteľňa a.s., so sídlom Bratislava (ďalej v texte označovaná aj právny „predchodca navrhovateľa“ alebo „pôvodný veriteľ“) na základe zmluvy o postúpení pohľadávok č. 0292/1523/2008/1CE zo dňa 22.10.2008 a ďalej tvrdil, že jeho právny predchodca uzavrel s odporcami dňa 05.02.2003 Zmluvu o splátkovom úvere č. 0251890095 zo dňa 05.02.2003, na základe ktorej právny predchodca navrhovateľa poskytol odporcom peňažné prostriedky. Podmienky čerpania peňažných prostriedkov, podmienky splácania, podmienky pri neplnení zmluvných povinností a ďalšie náležitosti sú upravené v zmluve a vo Všeobecných obchodných podmienkach.

V Dohode o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 01.07.2009 je uvedené meno odporcu ako dlžníka. V časti 2 dohody je uvedená výška istiny 1.607,79 Eur, ktorá sa uznáva spolu s nákladmi na inkasné konanie 149,37 Eur, pričom však výška príslušenstva pohľadávky nebola v dohode určená, bolo iba uvedené, že sa priznáva príslušenstvo pohľadávky podľa zmluvy. Odporca sa v dohode zaviazal splatiť svoj záväzok veriteľovi s výškou splátky 30,- Eur s dátumom splátky v 20. deň v mesiaci, prvá splátka splatná 20.07.2009. Odporca v časti 3.1 Forma splatenia záväzku prehlásil, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch.

Odvolateľ ako prvé namietal, že súd nezohľadnil uznanie dlhu odporcom. Treba súhlasiť s tým, že uznanie dlhu ako inštitút zabezpečenia záväzku je inštitútom legálnym a zákonom upraveným. Ide o jednostranný úkon, ktorý tento charakter nestráca ani keď je súčasťou iného dvojstranného úkonu. V prejednávanej veci však bolo treba prihliadnuť na okolnosti za akých k tomuto úkonu zo strany dlžníka došlo. V tomto prípade to bol však práve navrhovateľ, ktorý je subjektom práva znalým, ktorý zo svojho podnetu vyhľadal odporcu a dal mu podpísať ním vopred pripravený formulár, kde okrem dvojstranného právneho úkonu vo forme dohody o splátkach, ktorý dlžníkom zvyčajne prezentuje, a s ktorým dlžníci súhlasia, vložil aj pre neho zjavne nevýhodný jednostranný úkon uznania záväzku, ktorý dlžníkom na rozdiel od dohody o splátkach už výslovne nevysvetlil (znovu žalobca netvrdil opak). Dlžník podpísaním dohody okrem dohodnutých splátok nič nezískal ale naopak, naoko „vlastným“ úkonom si z vôle žalobcu svoje postavenie podstatne zhoršil. Navrhovateľ aj napriek tomu, že v čase podpísania dohody ako sám tvrdí, premlčaný nebol, jeho cieľ dosiahnutia uznania dlhu bol motivovaný v snahe predísť novej námietke premlčania do budúcnosti. Podľa názoru súdu tento postup navrhovateľa v prejednávanej veci je jednoznačne nekalou obchodnou praktikou a ako taký je hrubo rozporný s dobrými mravmi.

Iné posúdenie by prichádzalo do úvahy, ak by podnet na takéto konanie vyšiel zo strany odporcu, z jeho strany alebo síce zo strany žalobcu, ale s poučením o následkoch uznania premlčaného záväzku. Vychádzajúc potom z podstaty práva na ochranu spotrebiteľa, ktoré je založené na tom, že spotrebiteľ z dôvodu svojej neskúsenosti alebo neznalosti nie je schopný konkurovať v obratnosti vyškoleným a skúseným profesionálom znalým práva a techník moderného obchodu, nemožno spôsobu, ktorý zvolil žalobca poskytnúť ochranu. V prejednávanej veci totiž nejde zo strany žalobcu o aplikáciu právnej normy spôsobom mu prinášajúcim výhodu právnou normou predpokladaným spôsobom ale o zneužitie neznalosti dlžníkov a ich strachu pred prípadným súdnym, resp. následne exekučným konaním. Súd poukazuje ďalej na to, že aj samotná žalobcom vypracovaná Dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku je pre bežného spotrebiteľa v dôsledku nejednotnej terminológie nejasná, kde obsahuje pojem „uznanie záväzku“, ale v čl. 3 (ktorý má tiež mimochodom názov uznanie záväzku) bode 3.1 poslednej vete deklaruje, že dlžníci majú vedomosť o premlčaní „dlhu“ čo v danom prípade splneným ani nebolo.

Aj odvolací súd je preto názoru, že dohodu, z ktorej navrhovateľ odvodzuje nepremlčateľnosť svojho nároku v čase podania návrhu treba považovať súd podľa § 3, § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka za neplatnú.

Odvolateľ ako druhé namietal, že súd prvého stupňa v danom prípade nepostupoval správne, keď otázku premlčania posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

S námietkou navrhovateľa, že v danom prípade na premlčanie žalobou uplatneného nároku bolo potrebné aplikovať Obchodný zákonník a nie Občiansky zákonník, keďže ide o úverovú zmluvu uzavretú podľa ustanovení Obchodného zákonníka, odvolací súd nesúhlasí, keďže toto tvrdenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

Úprava premlčania je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka a ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právna úprava premlčania obsiahnutá v Občianskom zákonníku je pre spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa spotrebiteľ ani nemôže vzdať. S poukazom na to, aj napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvný typ upravený v zmysle § 497 až § 507 Obchodného zákonníka, s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu pod režim Zákona o spotrebiteľských úveroch, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať podľa citovaného zákona, ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka, a to i v otázke premlčania práva navrhovateľa. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť Občiansky zákonník, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii Občianskeho zákonníka. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ), premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd prvého stupňa pri skúmaní otázky premlčania správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je priaznivejšia pre odporcu ako spotrebiteľa. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a odporcom je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý sa vyskytuje tak v občianskoprávnych ako aj v obchodnoprávnych vzťahoch.

V zmysle ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútneho obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania, ktorá je na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy premlčania v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

Je preto potrebné uzavrieť, že na otázku premlčania je však potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.01.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011 sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013 sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012), ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. júna 2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

S účinnosťou od 01.01.2008 Občiansky zákonník v § 52 ods. 1 spotrebiteľskú zmluvu už definuje ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľom podľa ods. 3 cit. ust. je pritom osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom podľa ods. 4 cit. ust. je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Odvolačný súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014, podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 Občianskeho zákonníka.

Odvolaateľ ďalej namietal, že súd prvého stupňa nepostupoval správne, keď aplikoval ust. § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 01.05.2014. Odvolačný súd sa s touto odvolacou námietkou nestotožňuje.

V danom prípade síce odporca nenamietal premlčanie uplatneného nároku navrhovateľom, v zmysle súdom prvého stupňa správne aplikovaného ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 bolo potrebné aj bez návrhu, t.j. *ex offio* prihliadnuť na premlčanie

uplatneného nároku, ktoré má za následok už bez ďalšieho nevyhnutnosť zamietnutia návrhu veriteľa. Premlčanie nároku sa stalo skutočnosťou, ktorá bráni tomu, aby súd veriteľovi jeho právo priznal.

Na základe zákona č. 102/2014 Z.z. (článku VIII.) došlo k novele zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene ďalších zákonov, na základe ktorej bolo prijaté nové ustanovenie § 5b, podľa ktorého, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keby inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Podľa článku XIV. zákona č. 102/2014 Z.z., predmetné ustanovenie vstúpilo do účinnosti od 1. mája 2014. V § 29b zákona č. 102/2014 boli prijaté prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.05.2014, nie však k novoprijatému ustanoveniu § 5b citovaného zákona. Právny názor, podľa ktorého by sa v danom prípade mohlo jednať o neprípustnú retroaktivitu účinkov novelizovaného zákona č. 250/2007 Z.z. a tým súvisiaceho zásahu do právnej istoty účastníkov tohto vzťahu, nie je správny.

Právna teória i prax čini rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že lex posterior ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti legis prioris, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti legis prioris nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravé retroaktivity „nový zákon síce nezakladá právne následky pre minulosť, avšak buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchú výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené ... nepravé spätné pôsobenie zákona znamená len, že nový zákon zachytuje (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti, alebo že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita). Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktné obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravé retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, teda pokiaľ súd prvého stupňa rozhodoval o nároku navrhovateľa na zaplatenie žalovanej sumy ako práva zo spotrebiteľskej zmluvy v čase, keď už vstúpilo do účinnosti ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. (na základe novely vykonanej zákonom č. 102/2014 Z.z. účinnou od 01.05.2014), bol oprávnený (a zároveň povinný) prihliadať aj bez návrhu na premlčanie nároku, keďže v danom prípade platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa riadia i právne vzťahy, ktoré vznikli aj podľa predchádzajúcej právnej normy. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky (vyplývajúce zo zmluvy o preprave osôb) sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Z uvedeného je potom zrejmé, že súd prvého stupňa správne na premlčanie nároku navrhovateľa v tomto konaní prihliadal; na základe princípu nepravé retroaktivity právnych noriem (starej aj novej právnej úpravy) nebol preto povinný prihliadať na podmienky uvedené v § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t.j. prihliadať na premlčanie dlhu iba na námietku dlžníka.

Vzhľadom na uvedenú argumentáciu, pokiaľ súd prvého stupňa návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, vrátane rovnako vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania, potvrdil.

V odvolacom konaní plne úspešnému odporcovi vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešnému navrhovateľovi. Odporca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát krajského soudu toto rozhodnutí přijal poměrem hlasů 3:0.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není možné podat odvolání.